

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

שמחת תורה - וזאת הברכה

תשפ"א

(שנה ד', גליון 164)

שיעורי הרב אליהו בר חן

e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

זמני כניסת ויציאת השבת:

רבינו תם:	יציאה:	כניסה:	
19:30	18:49	17:38	ירושלים:
19:27	18:51	17:53	תל אביב:
19:28	18:50	17:44	חיפה:
19:30	18:52	17:56	באר שבע:

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

אפי בן קונפיטה
שושנה סולטנה בת מרים
איילה בת נעמי
אמירה בת נעמי
שרה בת סוליקא
דינה בת סוליקא
אסתר בת תמר

יוסף דהאן בן רחל
רפאל פנחס בן מרים רמו
משה בן אסתר
חיים נתן צבי בן שרה
מאיר בן נעמי
דב לוסטרניק בן אביבה
משה חיון בן כוכה

הג הסוכות ופרשת וזאת הברכה התשפ"א

"וַיִּתְּמוּ יָמֵי בְּכִי אֲבֶל מֹשֶׁה"

א. "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, פְּרִי עֵץ הָדָר, כַּפֹּת תְּמָרִים, וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת, וְעֶרְבֵי נָחַל, וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים", (ויקרא, כג' - מ').

"וַיִּבְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה, בְּעֶרְבַת מוֹאָב, שְׁלֹשִׁים יוֹם, וַיִּתְּמוּ יָמֵי בְּכִי אֲבֶל מֹשֶׁה", (דברים, לדי' - חי').

ב. ידועה ומפורסמת, קושייתו של הגה"צ רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון זיע"א:

אחר שנדמינו ביום הכיפורים למלאכים, לבושים כמותם בבגדי לבן, פרושים מתאוות העולם הזה, ללא מאכל ושתיה למעלה מיממה -

מדוע נפתחת תפילת ערבית של מוצאי היום הקדוש, באמירת "וְהוּא רַחוּם יַכְפֹּר עֲוֹן" -

וכי הספקנו לעבור עבירות ברגעים מועטים אלו, כששרויים אנו עדיין בתענית. וביאר בהלצה:

אומנם דְּמִינוּ שְׂמֵלָאכִים אֲנַחְנוּ,

אך המלאכים שלנו, מייד בסיומה של תפילת הנעילה, חשו בדמיונם את התחושה הנעימה של כוס הקפה החם, שבעוד רגעים מועטים הם ילגמו,

מלאכים כאלו, הינם אנשים גשמיים ביותר -

ועל מחשבה זו בלבד, ראוי לנו לבקש סליחה באותם הרגעים.

ג. והנה, על הפסוק (ויקרא, כג' - מ'):

"וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, פְּרִי עֵץ הָדָר, כַּפֹּת תְּמָרִים, וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת, וְעֶרְבֵי נָחַל, וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים", (ויקרא, כג' - מ'),

דרשו רבותינו ז"ל (מדרש תנחומא, פרשת "אמור", כב') :

" וְיִלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן - וְכִי רִאשׁוֹן הוּא, וְהָלֵא יוֹם חַמְשָׁה עָשָׂר הוּא, וְאֶת אֶמְרַת בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן,

אֵלָּא, רִאשׁוֹן הוּא לְחַשְׁבוֹן עֲוֹנוֹת.

רבי מני ורבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי, אמר, משל למה הדבר דומה -

למדינה שהיתה חייבת ליפס¹ למלך, והיה המלך משלח לגבותה, ולא היתה נותנת, שהיה שטר גדול,

כך פעם הראשון, ופעם שני היה משלח לגבותה, ולא היו נותנין.

מה עשה המלך, אמר לבני פלטרין שלו, עמדו ונלד עליהם.

עד שהן הולכין כמו עשר מילין, שמעו בני המדינה, מה עשו, התחילו גדולי המדינה יוצאין לאפנטי² של מלך,

אמר להם, מי אתם,

אמרו לו, בני מדינה פלוגית אנו, ששלחת לגבותינו,

אמר להם, ומה אתם מבקשין,

אמרו לו, בבקשה ממך, עשה עמנו חסד, שאין לנו מה לתן,

אמר להם, בשבילכם, אני מניח לכם מחצה.

עד שהוא בא, יצאו בריוגי המדינה, אף הן קדמו אותו כמו חמשה מילין,

אמר להם, ומי אתם,

אמרו לו, בני המדינה פלוגית ששלחת לגבות, ואין לנו כח לעמד, אלא, בבקשה ממך שתרחם עלינו,

אמר להם, כבר הנחתי מחצה, ובשבילכם, אני מניח מחצה על מחצה³.

¹ היינו, סכום כסף גדול.

² היינו, לקראתו.

עד שֶׁהוּא מְהַלֵּךְ, יֵצְאוּ כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה אֵלָיו גְּדוּלִים וְקֹטְנִים,
אָמַר לָהֶם, מָה אַתֶּם מִבְּקָשִׁים,
אָמְרוּ לוֹ, אֲדוֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ, אֵין לָנוּ כֹּחַ לַתֵּן מַה שְּׁאֲנוּ חֲזִבִים לָךְ,
אָמַר לָהֶם, כָּבֵר הַנְּחִתִּי מִחֻצָּה וּמִחֻצָּה עַל מִחֻצָּה, וּבִשְׂבִילְכֶם, אָנִי מֵנִיחַ הַכֹּל.
אֵלָּא, מִכָּאן וְאֵילָךְ, רֹאשׁ חֹשֶׁבֶן הוּא ⁴.
הַמֶּלֶךְ, זֶה מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ וַיִּתְבָּרַךְ שְׁמוֹ,
בְּנֵי הַמְּדִינָה, אֵלוֹ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם מְסַגְּלִין עֲוֹנוֹת כָּל יָמוֹת הַשָּׁנָה.
מַה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה, אוֹמֵר לָהֶם, עֲשׂוּ תְּשׁוּבָה מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה,
וְהֵם נִכְנָסִין וּבָאִין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, וּמִתְעַנִּין בּוֹ וְעוֹשִׂין תְּשׁוּבָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מוֹחֵל לָהֶם.
וּמַה הֵם עוֹשִׂין, עָרַב רֹאשׁ הַשָּׁנָה גְּדוּלֵי הַדּוֹר מִתְעַנִּין ⁵, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹתֵר
לָהֶם שְׁלִישׁ מֵעֲוֹנוֹתֵיהֶם,
וּמֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכַּפּוּרִים, יְחִידִים מִתְעַנִּים ⁶, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹתֵר
שְׁלִישׁ מֵעֲוֹנוֹתֵיהֶם,
וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים, כָּל יִשְׂרָאֵל מִתְעַנִּין, וּמִבְּקָשֵׁינוּ רַחֲמִים אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטָף,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹתֵר לָהֶם אֶת הַכֹּל -
דְּכָתִיב (ויקרא, טז' - ל'), 'כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם'.

³ היינו, שנשאר להם לשלם לו עוד רבע.

⁴ היינו, חשבון חדש.

⁵ כתב השו"ע (או"ח, סי' תקפ"א, ס"ב), וז"ל:

"נוהגים להתענות, ערב ראש השנה".

⁶ כתב הרמ"א (או"ח, סי' תקפ"א, ס"ב), וז"ל:

"המדקדקים נהגו, שכל אחד מתענה העשרה ימים".

מה ישָׂרָאֵל עוֹשִׂין, נוֹטְלִין לוֹלְבִיָּהּ בְּיוֹם טוֹב רֵאשׁוֹן שֶׁל חַג, וּמְהַלְלִים וּמְקַלְסִים
לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְתַרְצֵה לָהֶם, וּמוֹחֵל לָהֶם,
וְאוֹמֵר לָהֶם -

הֲרֵי וּתְרַתִּי לָכֶם אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָרֵאשׁוֹנוֹת, אֲבָל מֵעַכְשָׁיו הוּא רֵאשׁ חֶשְׁבוֹן,
לְכֹךְ כְּתִיב, 'וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן, 'רֵאשׁוֹן' - לְחֶשְׁבוֹן עֲוֹנוֹת'."

ובטעם הדבר, שהיום הראשון לחשבון עבירות מתחיל בחג הסוכות, ולא קודם
לכך - בימים שבין יום הכיפורים לחג הסוכות,
כתב ⁷ רבינו יעקב אביחצירא זיע"א, וז"ל:

"ד' ימים שבין יום הכיפורים ליום הראשון, בני ישראל עוסקים וטורחים ⁸
בעשיית סוכה ולולב,

⁷ בספרו הקדוש "אלף בינה", תהילים, קיט', אות ש'.

⁸ בלשונו הקדוש של רבינו זיע"א - "עוסקים וטורחים", צריך ביאור, דלכאורה, היה צריך לומר "בונים
וקונים", וכיו"ב.

ובמסכת קידושין (מא' ע"א) למדנו:

שבכל מצווה ומצווה המוטלת על האדם, "מצוה בו, יותר מבשלוחו",
ובטעם הדבר, כתב רש"י, וז"ל:

"דכי עסיק גופו במצות, מקבל שכר טפיו".

ומבואר:

דמצוות שהאדם עושה בעצמו, וטורח על קיומם,

מראות, במה הוא "עוסק" -

ובמה ליבו "חושק",

וממילא, גם אם אינו "עוסק וטורח" בהם במשך כל שעות היממה, נחשב הדבר ל"עסק וטורח", כי אדם
כזה נותן את כל מחשבותיו לדבר,

ולפיכך, רק מיום הראשון של חג הסוכות, מתחיל אותו אדם את חשבון העוונות.

ואין חטא בא על ידם".

וכאשר נדייק בדבריו הקדושים, עולה לנו:

שכאשר אין האדם עוסק וטורח בעשיית סוכה ולולב, והוא יוצר לעצמו חללים של זמן פתוחים,

ממילא, היום הראשון לחשבון עונות שלו, מתחיל כבר קודם.

ד. והנה, חלק מהמצוות שנתן הקדוש ברוך לאדם להתעסק בהם, במהלך ימים אלו, הם מצוות ד' מינים,

וכידוע, שבכוח מצוות אלו, יכול האדם לשבר ולהכניע את יצרו הרע, המפתהו לעבור על דברי תורה. וכפי שיתבאר.

דהנה, כתב⁹ מרן החב"י זיע"א, וז"ל:

"כל ארבעה מינים הללו, הם מסוגלים לכוף ליצר הרע, כל אחד ואחד בפרטות ...

ד- 'פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ', **הסופי תיבות, אותיות 'יצר',**

'כַּפַּת תְּמָרִים', סופי תיבות, מת.

כי על ידי מצוות אלו, כופה ליצר הרע, והרי הוא מת היצר הרע."

ובספר הקדוש¹⁰ "פתח אליהו", כתב וז"ל:

" 'פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ', **סופי תיבות יצר,**

והנשאר¹¹, עולה גימטריא שטן¹²,

⁹ בספרו הקדוש "נפש חיים", מערכת ל', אות יא'.

משמו של "צדיק ועניו, רב ועצום, כבוד מורינו הרב שמואל חכים נר"ו. בן מגדול, מורינו הרב המופלא, סבא קדישא, המלך שלמה ז"ל".

¹⁰ להגה"ק רבי אליהו ילז זיע"א, ראב"ד טבריה.

¹¹ "והנשאר", היינו:

"פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ".

¹² שכן, אותיות, פ-ר-ע-ה-ד, שנותרו מן הפסוק "פְּרִי עֵץ הַדֶּרֶךְ",

לרמוז מה שאמרו ¹³, 'אתרוג, דומה ללב',
והיצר, שהוא שטן ¹⁴, נתון בין שני מפתחי הלב ¹⁵, ומכוח הלב חומד ¹⁶,

עולים יחד בגימטריא, למניין 359,

וכמו כן, "שטן", עולה בגימטריא, 359.

¹³ כך הם דברי רבותינו ז"ל במדרש (ויקרא רבה, פרשה ל', יד):

"השְׁדֵרָה שֶׁל לֹלֵב - דוֹמָה לְשִׁדְרָה שֶׁל אָדָם,

וְהַדָּס - דוֹמָה לְעֵינַי,

וְעַרְבָה - דוֹמָה לְפֶה,

וְהַאֲתָרוֹג - דוֹמָה לְלֵב."

¹⁴ השווה, למה שמבואר במסכת בבא בתרא (טז' ע"א):

"אמר ר"ל, הוא שטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המות."

¹⁵ כדאיתא במסכת ברכות (סא' ע"א):

"אמר רב, יצר הרע דומה לזבוב, ויושב בין שני מפתחי הלב,

שנאמר (קהלת, י' - א'), 'זְבוּבֵי מִנֹת יִבְאִישׁ, יִבְיעַ שְׁמֵן הַקֶּחֶץ'.

ושמואל אמר, כמין חטה הוא דומה,

שנאמר (בראשית, ד' - ז'), 'לְפֶתַח חֲטָאת רִבְצָן'.

וכתב שם רש"י בדעת שמואל, זל":

" חטאת' - לשון חטה דריש ליה".

¹⁶ על הפסוק (קהלת, א' טז):

"דְּבַרְתִּי אֲנִי עִם לִבִּי, לֵאמֹר, אֲנִי הִנֵּה הִגְדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי חֲכָמָה עַל כָּל אֲשֶׁר הָיָה לִפְנֵי, עַל יְרוּשָׁלַם, וְלִבִּי רָאָה
הַרְבֵּה חֲכָמָה וַיִּדְעַת",

דרשו רבותינו ז"ל (קהלת רבה, פרשה א', א' טז):

הלב רואה ... הלב שומע ... הלב מדבר ... הלב הולך ... הלב נופל ... הלב עומד ... הלב שמח ... הלב צועק
... הלב מתנחם ... הלב מצטער ... הלב מתחזק ... הלב מתרסק ... הלב מתעצב ... הלב מתפחד ... הלב
משתבר ... הלב מתגאה ... הלב מסרב ... הלב מתבדה ... הלב מהרהר ... הלב מרחש ... הלב מחשב ...
הלב מתאנה ... הלב סוטה ... הלב זונה ... הלב נסעד ... הלב נגנב ... הלב נקנע ... הלב משתדל ... הלב
תועה ... הלב חרד ... הלב געור ... הלב אוהב ... הלב שונא ... הלב מקנא ... הלב נחקר ... הלב נקרע ...

ויום הראשון, הוא ראשון לחשבון עוונות,
לזה רמז, שיקחו היצר הזה לכפותו".

ה. והנה, בפיוט הקדוש "סוכה ולולב", שכתב הגה"ק רבי משה אדהאן¹⁷
זיע"א¹⁸, מצינו:

"ההדס רומז לשלושה אבות,

משה אהרון בדי ערבות,

יוסף ללולב חמדת לבבות,

דוד לאתרוג כלה כלולה",

דהיינו, שכל מין ומין מ-ד' מינים, רומז לאחד מהאבות, והלולב, הוא כנגד יוסף
הצדיק -

דיוסף הצדיק חידש את "מידת היסוד", שהוא חיבור בין שמים לארץ,

ולפיכך, הלולב הוא ארוך עם חוד למעלה,

וממילא, הוא מרמז על עמוד השדרה, המחבר בין הדעת למקום הברית, ואשר
ממנו יוצא הזרע.

ברם, בדברי רבותינו ז"ל (ויקרא רבה, פרשה ל', י'), מצינו ביאור אחר בעניין
הקֶשֶׁר של האבות הקדושים, עם עניין ה-ד' מינים, וכדלהלן:

הלב הוֹגֵה ... הלב הוא כָּאֵשׁ ... הלב הוא כָּאֶבֶן ... הלב שֶׁבִּתְשׁוּבָה ... הלב חֵם ... הלב מֵת ... הלב נִמְס ...
הלב מְקַבֵּל דְּבָרִים ... הלב מְקַבֵּל יְרָאָה ... הלב מוֹדֵה ...

הלב חוֹמֵד, שְׁנֹאֲמֵר (משלי, ו' כה'), 'אַל תְּחַמֵּד יִפְיָה בְּלִבְכֶּךָ'.

הלב מְתַקְּשָׁה ... הלב מְטִיב ... הלב עוֹשֶׂה מְרָמָה ... הלב מְתוֹכֵן מְדַבֵּר ... הלב אוֹהֵב שֶׁחֵד ... הלב כּוֹתֵב
דְּבָרִים ... הלב חוֹרֵשׁ ... הלב מְקַבֵּל מְצוּוֹת ... הלב עוֹשֶׂה זְדוּן ... הלב עוֹשֶׂה סְדָרִים ... הלב מְתַגְדֵּל ... "

¹⁷ במשפחות "אדהאן", מצינים מסורת, ששם משפחתם, הינו ראשי תיבות:

אני דוד המלך אשר נמשחתי.

¹⁸ רבה של העיר מקנס במרוקו, לפני כ-280 שנים.

" 'פרי עץ הדר' - זה אברהם, שהדרו הקדוש ברוך הוא בשיבה טובה. שנאמר (בראשית, כד' - א'), 'ואברהם זקן בא בימים'. וכתוב (ויקרא, יט' - לב'), 'והדרת פני זקן',

'כפת תמרים' - זה יצחק, שהיה כפות ועקוד על גבי המזבח,

'וענף עץ עבת' - זה יעקב, מה הדס זה רחוש בעליו, כך היה יעקב רחוש בבנים, 'וערבי נחל' - זה יוסף, מה ערבה זו כמושה לפני שלשה מינין הללו, כך מת יוסף לפני אהיו".

ולביאור זה - מדברי רבותינו ז"ל במדרש, הדבר צריך ביאור, היאך רמוזה "מידת היסוד" בעץ הערבה.

ובסייעתא דשמיא, יבואר הדבר, כדלהלן:

דהנה, "ערבה", עולה בגימטריא 277,

וכמו כן, "זרע", עולה בגימטריא 277¹⁹.

והנה, מקום ה"ברית", מכון ומכון ממקום המחשבה, שהוא המוח -

דהנה, הזרע מקורו מן השדרה,

וכמו שכתב בספר "פתחי שערים" (נתיב מ"ד ומ"ן, פתח כד'), וז"ל:

"והתולדה המתחדשת ממנו, היא הדעת המתפשטת, שממנו יוצאת אח"כ הטיפה (דרך עמוד השדרה), בזיווג התחתון" וכו'.

וממילא, יובן הדבר היטב, שמידתו של יוסף הצדיק, "מידת היסוד", נרמזת בעץ הערבה.

באופן:

¹⁹ וכפי שכתב רבינו הרי"ח הטוב זיע"א, בספרו הקדוש "לשון חכמים" (חלק ב'), בתפילה שתיקן לאומרה קודם "חבטת הערבה", וז"ל:

"למען מצוות הערבה, אשר מספרה עולה עזר, ומספר זרע,

תעשה ברחמיך, עזר, לזרע שלי,

ויהיו כל זרעי, זרע ברכך ה'."

שבין בלולב, ובין בערבה, נרמז יוסף הצדיק,
אשר בכוח קדושתו, ובכוח מידת היסוד שחידש, יכול האדם להכניע את יצרו,
והוא הנרמז בדברי רבותינו זיע"א - לעיל באות ד', שבכוח אגידת ד' המינים יחד,
יכול האדם להכניע את יצרו.

ו. כתב רבינו הטור (או"ח, סי' תיז', הלכות ראש חודש), וז"ל:
"ושמעתי מאחי הר"י, טעם לדבר²⁰, לפי שהמועדים נתקנו כנגד אבות,
פסח - כנגד אברהם,
דכתיב (בראשית, יח' - ו'), 'לושי ועשי עוגות',
ופסח²¹ היה.

שבועות - כנגד יצחק,
שתקיעת שופר של מתן תורה, היה בשופר מאילו של יצחק.
סוכות - כנגד יעקב, דכתיב (בראשית, לג' - טז'), 'ולמקנהו עשה סוכות'.
וי"ב ראשי חדשי השנה שגם הם נקראים מועדים - כנגד י"ב שבטים,
וכשחטאו בעגל, נטלו מהם, ונתנו לנשותיהם, לזכר שלא היו באותו חטא",
והנה, יעקב אע"ה, היה ויהיה הסמל לעמל התורה,
וכפי שנאמר בפסוק (בראשית, כה' - כז'):

"וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, יֹשֵׁב אֱהָלִים"

וכן כפי דרשת רבותינו ז"ל (ילקוט שמעוני, ויצא, רמז קכ'), על הפסוק (בראשית,
כח' - טז'), "וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ":

²⁰ קודם לכן כתב הטור, וז"ל:

"ואיתא בפרק מ"ד מפרקי דר' אליעזר, לפי שלא רצו נשים ליתן נזמיהן לבעליהן במעשה העגל, לכך נתן להן
הקב"ה שכרן, שיהו משמרות ר"ח יותר מהאנשים".

²¹ יעויין שם במש"כ רש"י בפסוק י'.

"ר' יוחנן אמר, ממשנתו".

א. והנה, מייד לאחר יום הכיפורים, הורתה לנו התורה הקדושה, את הדרך אשר נלך בה, ואת המעשה אשר נעשה, והיא, בניית הסוכה.

דהנה, הסוכה היא בניין עראי²², אשר תפקידה לרמז לאדם, שהעולם הזה, הינו עולם עראי,

וככל שיחטוף האדם תורה ומצוות²³ - כך יכין לעצמו צידה לעולם הבא.

ולפיכך, מהות חג הסוכות, נתקן בעבור יעקב אע"ה,

אשר עשה את העולם הזה עראי, בבחינת "יִשָּׁב אֱהָלִים", ועסק אך ורק בתורה הקדושה.

כי הרוצה להכניע את יצרו הרע, יכול להכניעו אך ורק על ידי התורה הקדושה²⁴, והרוצה לעסוק בתורה בכל כוחו, צריך לעשות את העולם הזה כעראי אל מול עיניו.

ב. והנה, עיקר השמחה שנצטווינו לשמוח בה בחגים, היא בחג הסוכות,

שכן, הפסוק המורה לאדם עניין השמחה, נאמר בחג הסוכות,

וכמו שנאמר (דברים, טז, יג - יד):

²² וכמאמר רבותינו ז"ל (סוכה, ב' ע"א):

"אמרה תורה, כל שבעת הימים, צא מדירת קבע, ושב בדירת עראי".

²³ יעויין במסכת עירובין, נד' ע"א.

²⁴ וכדבריו המפורסמים של רבינו הרמב"ם, בפרק כב' מהלכות איסורי ביאה הלכה כא', וז"ל:

"גְּדוּלָה מְכֹל זֹאת אָמְרוּ, יִפְנֶה עֲצָמוֹ וּמְחֻשְׁבָּתוֹ לְדַבְּרֵי תוֹרָה, וְיִרְחִיב דַּעְתוֹ בְּחֻקְהָ,

שְׂאִין מְחֻשְׁבֵּת עֲרִיּוֹת מִתְגַּבְּרֵת, אֲלֵא, בְּלֵב פְּנוּי מִן הַחֻקְהָ".

"חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים, באספך מגרנד ומיקבך. ושמחת בחדך, אנה ובנד ובנדך ועבדך ואמתך, והלוי והגר והיתום והאלמנה - אשר בשעריך".

והנה, אותה השמחה, נעשית על ידי לימוד התורה הקדושה,

וכפי שמצינו, ש"בחג נידונין על המים"²⁵,

ודרשו בזה רבותינו ז"ל (בבא קמא, פב' ע"א):

"דורשי רשומות אמרו, אין 'מים' אלא תורה,

שנאמר (ישעיה, נה' - א'), 'הוי כל צמא לכו למים'²⁶."

ולפיכך:

כאשר מסתיימים להם ימי העבודה של חג הסוכות, אנו נכנסים לחג "שמיני עצרת - שמחת תורה",

להורות, על עיקר עבודתינו.

וכאשר זוכה האדם לזה, הוא מבין היטב את כוונת דבריו של רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א,

דהנה, על הפסוק (דברים, כו' - יא'), "ושמחת בכל הטוב, אשר נתן לך יהוה אלהיך ולביתך, אנה והלוי והגר אשר בקרבך",

כתב רבינו זיע"א, וז"ל:

"גם ירמוז במאמר 'בכל הטוב', אל התורה. כאומרם ז"ל (אבות, פ"ו מ"ג), 'ואין טוב אלא תורה',

שאם היו בני אדם מרגישים, במתיקות ועריבות טוב התורה -

היו משתגעים ומתלהטים אחריה -

²⁵ מסכת ראש השנה, פ"א מ"ב.

²⁶ בתרגום על פסוק זה, מצינו:

"וי כל דצבי למילך, ייתי וילף",

דהיינו, כל הרוצה ללמוד יבוא וילמד.

ולא יחשב בעיניהם מלוא עולם כסף וזהב, למאומה -

כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם".

ולפיכך :

אנו מתחילים להזכיר "משיב הרוח, ומוריד הגשם", בחג זה,

כי מלבד הדבר שמזכיר את עניין הגשם - מים,

רמוז בזה, יסוד גדול ועצום, והוא -

"משיב הרוח", האדם הרוצה להתקדש ולהיטהר בענייני רוחניות -

"ומוריד הגשם", צריך להסיר מעל עצמו את כל תאוותיו, ולשים את העולם הזה

אל מול עיניו כדבר עראי החולף בין רגע.

ט. על הפסוק האמור בסוף פרשת "וזאת הברכה" (דברים, לד' - ח'): :

"ויבכו בני ישראל את משה, בערב מואב, שלשים יום, ויתמו ימי בכי אבן משה",

דקדקו רבותינו ז"ל (בראשית רבה, פרשה ק', ד'), מהנאמר אצל יעקב אע"ה

(בראשית, נ', ג' - ד') :

"וימלאו לו ארבעים יום, כי כן מלאו ימי החנטיים, ויבכו אתו מצרים שבעים יום

... ויעברו ימי בכיתו",

וזה לשונם :

"משה, על ידי שלא היו לו בוכים, פתיב ויתמו",

אבן יעקב, על ידי שהיו לו בוכים, פתיב ויעברו ימי בכיתו".

והדברים נוראים למתבונן, אחרי כל הטובות שעשה משה רע"ה עם עם ישראל,

מדוע לא היו לו בוכים.

י. וביאר בזה "המגיד מדובנא" זיע"א²⁷, וכן כתב ה"אור החיים" הקדוש :

²⁷ בספרו הקדוש "משלי יעקב".

"ביאור זה, כי אחרי מות משה, היו ישראל הולכים לארץ ישראל, אל ארץ טובה ורחבה,

ולא היה ליבם פונה אל בכי ומספד, כי טוב נגד פניהם המנוחה והנחלה,

אבל במות יעקב אבינו ע"ה, היו בוכים, כי היו מתעתדים לבוא בשעבוד קשה".

דברי תוכחה, קשים כגידים אלו, לא נכתבו על ידינו,

אלא, נאמרו על ידי רבותינו הקדושים - "המגיד מדובנא" וה"אור החיים" הקדוש זיע"א - אשר רוח ה' דיברה מפייהם,

להורות לנו, דברי תוכחה:

מה קורה לגדולי עולם כדור הנכנסים לארץ ישראל, כאשר הם שמו למול עיניהם את הבלי העולם הזה, והסירו מעל עצמם את סמל העראי.

ובתוכחה זו, מסתיימת התורה הקדושה, הפרשה האחרונה שבה, והחג האחרון שבחודש תשרי,

להורות לנו, את עיקר עבודתינו, לימוד התורה הקדושה:

אשר בכוחו להכניע את היצר הרע,

ובכוחו, להביא את האדם לשמחה,

כאשר כל הבלי העולם הזה, כאין וכאפס לפניו, כי דברים של עראי הם.

יתן ה' יתברך, שנזכה להתחזק בדברים אלו,

ובסייעתא דשמיא, תיטב לנו החתימה,

ונזכה ללכת מחיל אל חיל. אמן.

לזכרון עולם בהיכל ה'

הראשלי"צ הרב אליהו בקשי דורון בן טובה זצ"ל •

יצחק (ישראל) אוחנה בן מרים ז"ל •

יעיש זוביב בן מזל ז"ל •

ישראל אביטן בן סוזן ז"ל •

רפאל סיבוני בן גרסיה ז"ל •

~~~

ליליאן דיאמנטה בת עישה ע"ה •

רחל עמוס בת אסתרלייה ע"ה •

רבקה הרוש בת גרסיה ע"ה •

הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה •

אליס חוה עישה לוי בת גרסיה ע"ה •

מזל טוב סיגלר בת זוהרה ע"ה •

עזיזה שטרית בת אסתר ע"ה •

חנה בת ליליאן ע"ה •

קונפיטה בת דינה ע"ה •

חנה אילוז בת פרחה ע"ה •